

FOLK OG LAND

NR. 15 — 9. ARGANG

LØRDAG 23. APRIL 1960

LØSSALG 65 ØRE

Fra Asa Storsæter
Mjødalen 21 B

Krustsjov og ikke Oberländer er den skyldige!

Sekretæren i den oppløste komite av motstandsfolk sender ut melding om resultatet av de avbrutte undersøkelser

Men bortsett fra Morgenbladet tier den norske presse

Stikk i strid med de foreliggende kjennsgjærninger og med de bevisligheter som er fremlagt blant annet i Folk og Land fortsetter storparten av de norske aviser å ta for god fisk de kommunistiske påstander om at den tyske minister for de fordrevne, Oberländer skal ha gjort seg skyldig i krigsforbrytelser i forbindelse med de tyske troppers innrykking i Lemberg i slutten av juni 1941. Det ble som kjent nedsett en komite av tidligere «motstands menn», blant dem nordmannen direktør Hans Cappelen, men da komiteen

Krustsjov — ikke Oberländer

var kommet så langt at den hadde klart for seg at påstandene var grepet helt ut av luften, ble den utsatt for voldsomme angrep i den dertil innrettede presse og tilsvarende påtrykk på de enkelte medlemmer. Det

(Forts. side 2)

På leting etter de nærmeste blandt de rødes ofre

Krigshistorikerne og invasjonen

Major Kjelstrup retter meget intrikate spørsmål til Krigshistorisk Avdeling

GA GENERAL RUGE DISKRIMINERENDE OPPLYSNINGER TIL DEN TYSKE OVERKOMMANDO OM DEN NORSKE 1. DIVISJON?

Som nevnt i nr. 10 av Folk og Land har major F. H. Kjelstrup ført en skriftveksel med Forsvarets Krigshistoriske Avdeling, hvis sjef er general Ole Berg. Vi gjengir nedenfor nok et av de brev majoren i januar måned i år sendte til avdelingen, for øvrig uten til d.d. å ha fått noe svar. Vi skulle tro at skrivelsen vil bli lest med den aller største interesse.

Før vi tar fatt på gjengivelsen av major Kjelstrups skriv vil vi gjerne nevne at i det skriv vi gjenga i nr. 10 fra major Kjelstrup til Krigshistorisk Avdeling var falt ut et ord. Majoren nevner at avdelingen tidligere har hevdet at spørsmål av politisk art og likeså spørsmål av utpreget juridisk og folkerettslig natur lå utenfor dens kompetanseområde, og fortsetter: I anledning herav gjøres oppmerksom på at mine henvendelser først og fremst har tatt sikte på å få rede på militære data som med sikkerhet må kunne konstateres og klarlegges.»

Ellers kan det ha sin interesse å nevne at det foreligger opplysninger om at alle 4 daværende avdelingsjefer i Generalstab (deriblandt nuværende general og krigshistoriker Ole Berg) ut på dagen 9. april 1940 hadde uttalt seg pessimistisk og negativt når det gjaldt mulighetene for med rimelig utsikt å oppta kamp med tyskerne. De støttet med andre ord general Laakes syn på forholdene dengang.

Og her kommer så det annet skriv:

Ad beretningen om Norges krig i 1940.

I forbindelse med oversendelse av mine bemerkninger til generalloytnant Bergs anførsler i ekspedisjon av 6/2-58 angående min brosyre om kapitulasjonen og krigsføringsproblemet, tillater jeg meg å henstille at redegjørelsen for «Norges Krig» i 1940 må bli supplert med en analytisk gjennomgåelse og saklig kritisk bedømmelse av forhold som har vært av særlig militær betydning for gjennomføringen av invasjonen. Det er behov for en nøktern fremstilling herav med en kompetent objektiv vurdering uten politiske bihensyn.

Som momenter av særlig interesse bør følgende nevnes:

1. Det manglende kampberedskap som preget vår hærordning. I denne forbindelse er det grunn til å fremholde det ansvar som her påhviler de representanter for forsvaret som har samvirket med vedkommande Stortingskommisjon om utformningen av hærens organisasjon og mobiliseringsberedskap. Denne var som bekjent knyttet til forutsetning om en «forutsetning utenriksledelse», en forutsetning som ingen ansvarsbevisst offiser burde akviessert

General von Falkenhorst

ved — ennsi medvirket til — som klausul på den nye hærordning. Men det gjelder vel her snarere en senere konstruert skånsom form for meddelelse til offentligheten om ordningens største svakhet.

I denne forbindelse vil det være naturlig å ta den utrolige forsinkelse av mobiliseringsordren i april 1940 opp til behandling, og likeså dennes uhenksmessige og ufullstendige karakter. Også her bør ansvarsforholdet klarlegges. Det er på det rene at generalstabssjefen var personlig aktiv for å oppnå mobiliseringsordre, om enn noe sent. Angivelig støtte han på motstand fra høyeste hold. Han skal ha uttalt seg herom bl. a. til kaptein Langlie, som på foranledning har avgitt forklaring til politiet med tilbud om bekreftelse med ed. Denne politiforklaring bør foranlediges

Major Kjelstrup

overlevert til Den krigshistoriske Avdeling og inngå i dens arkiv.

2. Av stor interesse vil også være Avdelingens vurdering av generalloytnant Ruges redegjørelse og nærmere begrunnelse for det militære skjønn som i rådslagning med en representant for regjeringen førte til at denne bestemte seg til å ta kampen oppp med sikte på å danne en tysk-engelsk kampfront i Norge. Hvilken risiko dette innebar for landet måtte være innlysende, og likeså hvilke uendelig små sjanser det var for et militært sett regningsvarende resultat. Det er vel da den moralske side av saken som her er tillagt avgjørende vekt, ved siden av hensynet til å dekke regjeringens flukt.

3. Det er også behov for en kritisk vurdering av grunnen til at det ikke ble anordnet samvirke mellom de styrker som var mobilisert i Østfold og de nordenfor værende.

Forts. s. 8

General Ruge med hemmelighetene

Krustsjov og ikke Oberländer

(Forts. fra s. 1).

endte med at komiteen nedla sitt hverv. Vi gav i den anledning Cappelen noen blomster fordi det lot til at han ble stående lengst på skansen. De blomstene tar vi tilbake nå og grunnen vil fremgå av det følgende. En av de norske aviser som i mangt og meget er anstendig i sin journalistikk og som også imellom våger å hevde egne og upopulære meninger, er Morgenbladet. Dette blad har nå, som den eneste av de norske storaviser meddelt sine lesere at sekretæren for den internasjonale komite Cappelen også var medlem og ingenlunde har nedlagt sitt hverv. Det dreier seg om hollenderen Joop Zwart, som har forfattet en rapport om resultatet av komiteens undersøkelser. Og her er det vi tar tilbake blomstene til Cappelen, for på henvendelse fra Morgenbladet uttaler han at den «rapport som nu foreligger helt må stå for sekretærens egen regning.» Så slipper han pent undan å ta et upopulært standpunkt i strid med hva den røde verden pluss den norske presse ønsker! — At Morgenbladet setter den noe kuriøse overskrift: Oberländer påstås å være uskyldig på nedenstående sensasjonelle avsløring av hva den norske presse hittil har servert godtroende lesere, får skrives på Morgenbladets konto! Ellers har jo bakvaskerne og løgnhalsene nådd sitt mål og tvunget den stolte germaner Adenauer til å gi Oberländer «permisjon. Neste mann til barbering!»

Den vest-tyske flyktningeminister Theodor Oberländer er uskyldig i alle anklager som er fremsatt mot ham, mens det er bragt på det rene at Nikita Krustsjov er ansvarlig for myrderiene på de politiske fanger Lemberg i juni 1941, fremgår det av en redegjørelse av den nederlandske sekretær i den internasjonale komité av tidligere motstandsfolk. Redegjørelsen forelå i Bonn igår (6/4) og Morgenbladet har hatt anledning til å se den.

Kommisjonens sekretær, hollenderen Joop Zwart, som har forfattet rapporten, sier i et forord at kommisjonens arbeide forhåpentlig vil kaste fullt lys over et gigantisk kommunistisk forsøk på å ramme statsminister Adenauer og isolere Vest-Tyskland gjennom hetskampanjen mot en tysk statsråd. Dette egentlige mål for angrepene mot Oberländer fremgår tydelig av den «brunbok» som de øst-tyske kommunister har laget i denne sak, heter det.

JØDEPOGROMER

Kommisjonens undersøkelser og avhøring av 232 vidner viser at Oberländer og bataljonen «Nachtigall» som han var løytnant i, hverken har hatt noe å gjøre med mordene på politiske fanger i fengslene i Lemberg, eller med de jødepogromer som fant sted i byen etter at tyskerne hadde inntatt den.

Mens den første ugjerning ble besørget av det russiske hemmelige politi på ordre av Krustsjov, som da var første-sekretær i partiet i Ukraina, ble mordene på jøder og andre utøvet delvis av ukrainske partisaner som hevna og dels iverksatt av det tyske SS på ordre av Himmler, heter det i rapporten.

DALLIN

Ikke noe vidneutsagn viser at bataljonen Nachtigall eller Oberländer hadde noe med disse ugjerninger å gjøre, heter det. Kommisjonen har endog i forståelse med den amerikanske forsker Dallin, som har skrevet en stor bok om tyskernes fremferd i Sovjet-Unionen under krigen, undersøkt de kilder som Dallin bygget på, og som viser seg ikke å gi grunnlag for noen anklage mot Oberländer. Dallin selv sier i et brev at han aldri har funnet noe som kan diskriminere Oberländer i de undersøkelser han har foretatt. Tvert imot er det Oberländers motstand mot den nazistiske politikk i de besatte områder som han har understreket.

UTENFOR

Bataljonen «Nachtigall» var en del av Wehrmacht, og som sådan holdt utenfor de mors på jøder som SS satte i gang i hærens spor, fremgår det. Således hadde bataljonen forlatt Lemberg for videre fremrykning da de verste eksesser i byen fant sted.

Den 24. juni 1941 fikk alle NKWD-kommandanter i Ukraina personlig ordre av Krustsjov om å likvidere alle politiske fanger. I det overfylte fengsel i Lemberg og andre byer i Ukraina ble tusener av fanger myrdet ved nakkeskudd i de følgende dager.

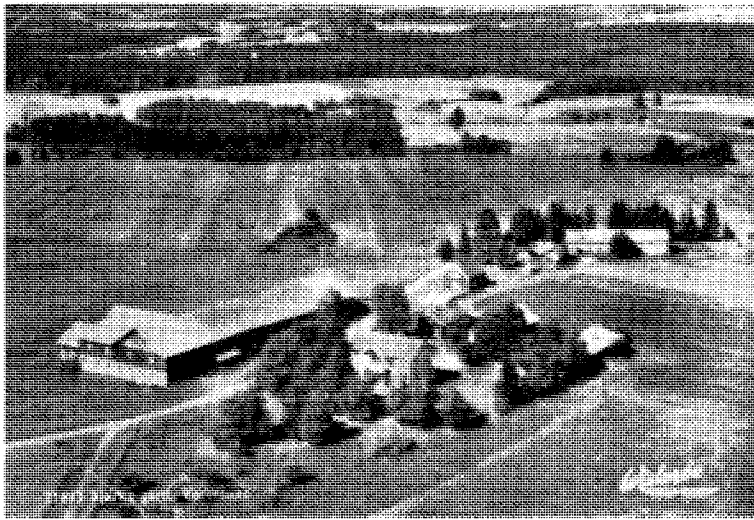
FRYKTELIG

Den 30. juni rykket de tyske tropper inn i Lemberg, og bataljonen «Nachtigall» var blant de første. Et fryktelig skue av myrdede og lemleste lik møtte dem i byens fengsler.

Kommisjonen henviser til at det fra russisk side aldri

Usminket tale fra sterk bonde i Akershus

Et besøk hos Sverre Sundby i Vormsund

På den statelige ca. 1000-måls gården Bjørke i Vormsund treffes eieren, den 76-årige Sverre Sundby i vårsolen. Han ser ut til å være en snild, men uryggelig fast og kjempesterk seksfoting. Da vi slår oss ned på verandaen med det kjente og skjønn utsyn over Bjørke, Vormsund og skogåsene i horisonten — sier han:

«De tok fra meg 275 000 kroner som jeg har betalt kontant. Men ikke én dag har jeg gjort meg sorg av det. Barna har fått sitt. Og kommer eldstegutten tilbake fra Russland — skal det bli en råd med ham også.

Det siste la han til etterat vi plutselig hadde fått likesom et budskap fra verden den vide:

har vært rettet noen anklage mot Oberländer for de myrdereier som fant sted i Lemberg i juni—juli 1941 — før man i 1959 fant det opportunt å anklage en tysk statsråd for disse redselsgjerninger.

RUSSISK

Således har den russiske undersøkelseskomisjon i Lemberg i 1944 ikke et ord å si i sin rapport om «Nachtigall» eller Oberländer.

I kommisjonens undersøkelse blir det hevdet at de falske anklager mot Oberländer er fabrikkert for å overføre på tyskerne de ugjerninger som Krustsjov bærer ansvar for og for å rette et dødelig slag mot den vesttyske regjering og undergrave tilliten til Tyskland i den vestlige verden.

FORTID

Det fremgår også at Oberländers fortid ikke kan bety noen belastning for den tyske regjering eller det kristelig-demokratiske parti. Han kom etter hvert i stadig sterkere opposisjon til den nazistiske politikk og ble i 1943 degradert, fengslet og forvist til Prag på grunn av ulydighet.

En vibe kaster seg ned på plenen og ser på oss hemmelighetsfullt og vennlig. Da sier Sverre Sundby: «Årets første vibe, så rart den ser på oss — som en budbringer». Viben fløy lett og elegant med sin optimistiske topp til kameratene på Bjørkes amfi-teatralsk, ideelt beliggende jorder, som forresten i lengre tid har lidt av mangel på den naturgjødsel som ingen kunst og nyere landbrukseksamina helt ut kan erstatte! Det var som om eiendommens regelmessige, frie buer var en del av det egentlige bonde-Norge, som vi så helt ut til de fjerne blåner! — Det var et syn av klarhet, overskudd og høyhet som ingen politiserende lavloftethet i tingstuen anno dazumal noensinne kunne kvele

Sundby sier: — Min eldste sønn Arthur, som skulde ha gården — er ikke kommet tilbake fra østfronten. Vi tror han er blitt borte i omringingsslaget ved Tsjerkassy. — Siste brev var datert 3/1 1944.

Selv møtte Sverre Sundby opp i april dagene 1940 på Gardermoen for å få sin utrustning og for å kjempe mot tyskerne. Der var ikke befal tilstede og Sundby måtte returnere med uforrettet sak! Ved Svanfoss traff han den dødelig sårede Luftattasje Spillers ved Midtskogen avviste tyskere. Tyskerne tok dette militært sett helt improviserte, lille tokt og dets vanskeligheter med stor ro. Affæren tjener de norske aktører til ære, general Olaf Helsen og de andre. Tilstede som befal var folk som man ikke hørte noe om ved de store midtskogenfestlighetene: Kapteinene Oliver Møystad og Mikael Gaalaas. Begge stod i brodden ved Midtskogen! Men det passer ikke å nevne dem nu fordi de var eller ble medlemmer av Nasjonal Samling! En vakker dag skal forøvrig Folk og Land påvise at svært mange av de norske befallingsmenn

som gjorde en presentabel, ja endog minneverdig militær motstand mot tyskerne — hadde vært, var, eller ble medlem av Nasjonal Samling. Visses militære «historiske» skryt og dikt over de 62 dagers ytterst spredte fektninger går nu over alle grenser!

Sverre Sundby ble stoppet av tyskerne ved Svanfoss, men sluppet igjen. Det var ytterst få ganger at tyskerne tok krigen i Norge alvorlig. Affæren ved Midtskogen var som sagt noe Spiller hadde funnet på privat. Han hadde sanket sammen på gatene i Oslo ca. 100 soldater. Affæren var ikke befalt av Wehrmacht. — Den eneste som mistet livet var kaptein Spiller selv, alt blodet på sneen i «Vi menn» og annetsteds er mer av litterær natur på de etterpå bediktede slagmarker «millom Backer og Berg».

Har De noe karakteristisk å fortelle for ettertiden fra Nes herredsrett, Sørumsand?

— Jo aktor, o.s.sakfører Aksel Nilsen, Lillestrøm, hadde innkalt et vitne de hadde ventet seg meget av. Vitnet ble formanet av dommerfullmektigen om at udsige alt og intet fordølge. Det senket seg andakt over retten grunnet de forventede avsløringer av alle Husebys «forbrytelser». Desverre sa vitnet at bedre kan han ikke kjøre. Da dommeren spurte om ikke Sundby hadde drevet med meget fælt, svarte vitnet, at det hadde Huseby ikke hatt tid til, da han var en jordens træl og for ham lå livets gagn og glede i slitet med gården. Nu ble vitnet veltalende.

Nokk! klubbet dommeren sint. Da kom det: Jeg ble formanet til å forklare meg og intet dølge. Jeg er ikke brått ferdig med min forklaring!

Ny klubbe fra dommersætet.

(Protokollførersken, Inga Myhrvold, lo så hun kunne ikke skrive!).

*

Hvordan startet den nye tid, Sundby?

— Jo, den 11. mai 1945 kom Hjemmefronten og tok meg og August Oppgård (fra en annen 1000-måls gård) og kjørte oss til Arnes, hvor vi ble satt «på utstilling» utenfor hotellet. Men folk lot oss i fred. En hjemmefrontmann oppførte seg som en staskar mot oss og beklaget det hele. Han heter Bernhard Henriksen og har nu gård i Adal.

*

Sundby hevder at aktor anket dommen etter ankefristens utløp. Høyesterett la i dom av 16. juni 1949 på herredsrettens erstatning til kr. 250,000.—. Med papir og hyssing ble det kr. 275,000.—, som Sverre Sundby måtte betale kontant.

Forts. side 7

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UEEAVIS

Redaktører:

ODD MELSOM, ansvarlig
ALEXANDER LANGE

Historisk vårrengjøring

En skulde tro at 9. april 1940 var noe å rope hurra for i norsk historie slik som avisene har flommet over med beretninger i ord og bilder, iherdig bistått av kringkasting og fjernsyn. Vi synes det naturlige vilde være at alle nordmenn bøyet sine hoder i taushet og i skammens og angerens ruelle.

For dagen er jo intet annet enn et sørgelig monument over svakhet og forvirring, over partipolitisk avmakt og forbrytersk lettsinn, over de venstreradikale partiers ansvarsløse lek med norsk forsvar i mellomkrigsårene, og over de militære eksperter som lånte seg ut til den rakkertjeneste å bryte ned det norske forsvar.

Og er det liten grunn til å hylde de menn som hadde ansvaret for vår militære maktesløshet, så er det enda mindre grunn til å ofre noen begeistring på det våre partipolitikere foretok seg da katastrofen hadde rammet oss. Alt dette vet folk før, men det kan ha sin interesse å peke på en liten detalj i referatet fra det berømmelige stortingsmøte på Elverum 9. april. Hovedbekymringen hos kongens vise rådgivere lot i første rekke ikke til å være tyskerne, men den politiske konkurrent Quisling! Mens en tiendepart av landets befolkning i hovedstaden var overlatt til sin egen skjebne, så er det ikke slike bagateller Terje Wold spør politimester Welhaven om da han får telefonforbindelse med ham. Han ber ham om å arrestere Quisling! Og da Welhaven spør om han kan be fienden om hjelp til dette, så sier Terje Wold ingenlunde nei. Han gjør som alle slike partipolitikere, han velter ansvaret over på politimesteren for alle tilfellers skyld og sier at han selv får avgjøre det. Dette er også et **litet øyeblikksfotografi fra den besynderlige krig!**

Vi skal ellers ikke her komme nærmere inn på alle fablene om begivenhetene på Elverum. Det har vært behandlet så ofte før i «Folk og Land». Heller ikke skal vi gjenta alle bevisene som vi gjennom årene har lagt frem for den britisk-franske skyld. Men det kan ha sin interesse å peke på at mens avisredaksjonene som sådanne fremdeles i likhet med lærerne opererer med de gamle klisjeer om «overfallsmennene», «det brutale røverfolket» o. l., så er tonen en noe annen hos folk som har en faglig reputasjon å vareta. Dette gir seg særlig tydelig tilkjenne i en rekke utmerkede artikler i Morgenbladet. Både overlege Scharffenberg og general Ole Berg avliver bl. a. på hver sin måte disse gamle myter om det uberettigede og uprovoserte tyske overfall, og slår fast klart og tydelig det britisk-franske ansvar for at Norge ble trukket inn i krigen.

Det en i denne forbindelse må spørre seg selv om, er hva det er iveien med folk som påtar seg å veilede og oppdra andre, folk i lærerstillinger, i presse, i kringkasting og i film, og som fortsetter med disse gamle hatets ordklisjeer som ingen reell sannhet dekker? Hvorfor søker de ikke å komme på høyde med sannheten og historien slik den legges frem til og med av deres egne eksperter og meningsfeller? Og dette gjelder ikke bare 9. april, men også det som fulgte etter, og ikke minst «retts»oppgjøret.

Og er en først igang med å spørre, så er det av hensyn til den nære fremtid all mulig grunn til å spørre som Anders Lange gjør i et innlegg i Morgenbladet stilet til forsvarsminister H a n d a l. Han innleder med å slå fast at han selv var en av dem som «opplevet resultatet av Deres partis forsvarspolitik 9. april 1940», og så stiller han et spørsmål som kaster bengalsk belysning både over fortid og fremtid: «Kan det tenkes at noen av den regjering som har hele ansvaret for forsvarssituasjonen i den tid den fremdeles sitter med enevoldsmakten, altså den De er medlem av, (i krigstilfelle) vil bli tilbake for å overta ledelsen istedenfor å begi seg til det trygge ledersted i et eller annet utland som allerede er utpekt?»

NORSK DUSTEFORBUND

I forbindelse med feiringen av 9. april gjengir vi noen klipp fra avisene:

«— bare én kunne med sikkerhet si at det var den dagen i 1940 da Norge ble overfalt av tyske tropper».

(Morgenbladet» redaksjonelt).

«— her betyr «overfall» et grunnløst angrep, et objektivt uttrykk ville være: «Tysk lynangrep».

(Overlege Scharffenberg i samme nummer av «Morgenbl.»)

«Skjendig ble vi overfalt av et folk vi trodde vi levde i fred og vennskap med(!) helt til de ubudne trampet gjennom våre byer og bygder».

(Lederartikkel i «Nationen»).

«Skjønt jeg var en forbitret motstander av Nazi-Tyskland har jeg etter inngående studier ikke kunnet anse angrepet som folkerettstridig, når vestmaktene faktisk hadde lignende planer mot Norge».

(Overlege Scharffenberg i «Morgenbladet»)

«20-års dagen for nazi-overfallet på Norge minnes».

(Overskrift i «Arbeiderbladet»).

«Man (England og Frankrike) hadde forkastet en tanke om landsetting i Petsamo og hjelpekorpsset skulle isteden trenge frem gjennom Norge og Sverige med eller uten deres samtykke».

(General Audet, sjefen for de franske tropper i Norge i «Revue historie de l'Armée»).

*

Tiltredes. «Nationen» er tildelt vår gullmedalje for sitt verdifulle innlegg i ovenstående historiske klarlegging.

NORSK DUSTEFORBUND

Helge Fleip

uansv. formann.

Professor K. Faye-Hansen

er død. Sammen med profesorene Viggo Brun, Håkon Faanes, R. Tambs Lyche ved Norges Teknisk Høyskole i Trondheim forsøkte Faye-Hansen forgjeves — i Skansekaken å rettlegge Høyesterett i en intregende skrivelse, som slutter slik:

«Vi har nemlig vondt for å forsone oss med den tanke at en mann av en type som Ragnar Skanke skal bli skutt».

A.

Ja, så intrikat kan noen spørre når takene begynner å lette. Men noe svar får de neppe. For hva skal de skyldige fra dengang og de skyldige overfor fremtiden, disse selvgode patrioter og gode partipolitiske nordmenn svare på slike enkle spørsmål fra det norske folk hvis hyrder de skulde være?

Intet under at ungdommen vender seg bort fra dem og fra våset om fortiden med

Deutsche handelskammer in Norwegen

Fortsatt medlemsfortegnelse:

C. Lund, Schiffsmakler, Expedition, Kjøbmansgt. 52, Trondheim.

Statsautorisert revisor Cecil T. Lund, Torvalmenning 4, Bergen. Eilert Lund, Textilagent, postboks 47, Oslo.

Oscar E. Lund & Co., Textilmaschinen- u. Garnagentur, Sæhesteds gt. 4, Oslo.

Peder Lunde, Leder u. Schuhwaren engros, Jernbanegt. 6, Oslo. J. Lundgren, Agenturgeschäft, Kirkevn. 81, Oslo.

Harald Lütken, Textilagentur, Kongensgt. 16, Oslo.

Wilh. Lüttichau, chemische Fabrik, Strømsvn. 189, Fjellhus, Ø. Aker.

Harald Lyche & Co., Buch- u. Papierhandel, Reiseartikel, Drammen.

Rolf Lycke, Eisen- u. Stahlagenturen, Rådhusgt. 8, Oslo.

Per T. Lykke, Schiffsmakler, Expedition, Versicherung, Fjordgt. 25, Trondheim.

Johan Lyng A/S, Buch- u. Papierhandel, Lysholmgården, Trondheim.

LÆRERNE OG FOLK OG LAND

«Lærerne ved Bryn skole har erfart at skolen er tilsendt et nummer av Deres motbydelige «avis». Vi forbauses i høy grad over lovligheten av å utgi noe slikt, og tar det som en frekk under vurdering av norske lærere at De våger å sende et eksempel til skolen. Vi fraber oss en gjentagelse av dette».

Slik lyder, i sin fortattede kraft, det brev skolens samlede lærerkrefter har sendt redaksjonen av Folk og Land. Med en kort, men maktsterk prolog og epilog er så brevet inntatt i Aftenposten, så nå vet Den norske nasjon beskjed om ånden fra Bryn.

I ti år har også jeg undret meg over «lovligheten av å utgi noe slikt» som Folk og Land. Men faktum er at hele vårt lovverk er endevendt av våre skarpeste juridiske hjerter, fra straffelovgivningen

til valutta- og grenseoverskridelsesbestemmelsene, men nei, det må med skam erkjennes at vårt lovverk ikke yter noen beskyttelse mot «noe slikt». Dette må sies å være en skjebnesvanger mangel ved det norske demokrati. Det bør derfor nedsettes et utvalg under mottoet: Den demokratiske ytringsfrihet vernes og utvides. Utgivelsen av noe slikt som Folk og Land forbydes og belegges med straff.

Jeg må også medgi at redaktøren frekt har undervurdert de norske lærere. Han må da vite at en statslønnet norsk folkeskolelærer ikke befatter seg med andre trykksaker enn de som er autorisert til skolebruk av Kirke- og Undervisningsdepartementet. Videre må han vite at en folkeskolelærer ikke bruker papirkurven til annet enn til tomme konvolutter. Kommer der en avislapp til skolen, tas den straks opp til granskning og vurdering av lærerne i corpore.

Må den ild som er tendt på Bryn fenge fra varde til varde over det ganske land. Tiden er laglig, markene står grønne til våren.

A. D.

Forbundsmøte i Trondheim

Forbundsmøte ble holdt 3. april i Trondheim med deltagere både fra bygd og by.

Erling Okkenhaug ledet møtet, og etter at tillitsmenn for kretsen var valgt og Eugen Vargdal valgt til ny formann, ga han ordet til Forbundets formann, Anders Hafskjold som redegjorde for Forbundets arbeid og for saken mot Morgenposten.

I selskapeleg samvær etter møtet var det kunstnerisk underholdning, sang og opplesning, livlig samtale om nytt og gammelt og tilfredshet og optimisme over mangt og meget som etterhvert dukker opp i tiden. Strømmen er tydelig iferd med å vende på mange områder, og den strøm lar seg ikke stanse.

s.

Dronning Ingrid ble på sin post

Aftenposten, der som kjent under okkupasjonen varetok sin virksomhet herhjemme, skriver 26. mars om dronning Ingrid av Danmark ved hennes 50-års dag — det danske kongehus forlot jo ikke sitt folk og land under fremmed velde:

«Dronningen gikk i spissen for mat- og klesinnsamlinger, sendte pakker til danske fanger i Tyskland og var aktiv på de forskjelligste felter. Hun satte sin ære i at hun og hennes familie skulle dele sine landsmenns kår, og hun gikk til og med så langt at hun gikk med sko av fiske-skin og med «trebåner» og røykte hjemmeavlede sigaretter, akkurat som andre københavnerinner».

Såvidt Aftenposten. Det må jo også rettferdigvis legges til at daværende kronprins Olav foreslo å dele sitt folks skjebne under okkupasjonen, men ble nektet dette på høyere hold hvor reiselysten var større enn «samkjensla».

A. L.

avsky og vemmelse, og lar dem stelle alene med sine 9. april.

ALF LARSEN:

La dem skrike!

Det er vårt lands vel i øyeblikket fremste lyriker Alf Larsen som sier «La dem skrike» i en bemerkelsesverdig artikkel i FARMAND. Han kan visselig være glad for at stortinget allerede hadde gitt ham diktergasje — til og med enstemmig — før artikkelen kom på trykk, for det ensrettede robotsamfund er ikke glad i frimodige ytringer! For våre lesere, som så ofte har fått merke det skriket Alf Larsen skriver om, vil artikkelen ha spesiell interesse. Vi tror derfor ikke Alf Larsen tar oss det ilde opp at vi gjengir den nedenfor:

Et tidsfenomen begynner nu å fortone sig så klart at der kan være grund til å ta det opp til nærmere beskuelse:

På et givet vink eller ved en given anledning reises et alarmvræl, et ramaskrik, et forargelseshyl, et indignationsbrøl som om fanden selv var løs, som om verden ikke stod til påske.

Man stikker fingrene i ørene og ser sig om: Hvad i helvete er der påfærde? Ingenting eller nesten ingenting! Det var bare et parti eller en forening av en eller annen skrullet art som fulgte vinket fra sine bakmenn, eller grep anledningen til å gjøre reklame for sin sak eller til å prøve på å få en motstander under sig, og om mulig få ham fullstendig tynet, mulet i skitten.

Det var det og ingenting annet. Anledningen kan være den mest bagatellartede eller søkte, vinket det mest hykkelske og upåkallede — brølet reiser sig, hylet skinger gjennom luften som var det Herodes der igjen var ute etter Jesusbarnet. Og så er det bare en liten motbydelig radikal eller pacifistisk eller humanistisk skrakerunge, make til den der står på Vigelandsbroen! Det er tydelig at her spekuleres i en gammel menneskelig drift, som hittil av religion og moral har vært holdt nede, men som nu, da begge disse fordommer er avskaffet, har fått sin fulle chansen, og nu utnyttes virtuost av dem der i mere enn et århundre har øvet sig i kunsten å spille på menneskenes nedrigste drifter.

— Vet'u hva! Vi slutter med å kritte hakekors og går rundt og roper «Algérie Française» — hva nå det betyr. («Punch»)

— Stekt torsk, er det Dem?

De siste måneders historie kan oppvise en rekke eksempler som, såvidt mig bekjent, overgår det meste av hvad man tidligere har sett eller hørt av samme slags.

Det første var den hakekorsinfluenza som brøt ut julaften i Köln. Den blev straks, og uten ethvert forsøk på undersøkelse, fremstillet som en epidemi, en skrekkelig pest, frihetens og demokratets død (de befinner sig som bekjent begge to for lengst i illusionernes himmel). Der runget en véklage over jorden, man så i ånden jøder og radikale i gammeltestamentlig samdrøktighet bestrø sine hoder med aske og sønderrive sine klædebon. Det var aldeles som hos negrene i Albert Schweitzers sykehus, hvorom Edith Rysel forteller at konen begynner på klageceremonien med skrik og hyl og successiv avkledning lenge før mannen er død. Den ubarmhjertige danske dame mistenker de unge og attråverdige av dem for å gjøre det i håp om at det må hjelpe droget på vei, så de — forhåpentlig — kan bli solgt til en bedre ekte-mann. I et hvert fall, sier hun, er det som regel bare spillfakteri, de er bakefter fullstendig uberørte, de synes ikke å føle noe ved det. Chimpanserne og gorillaene derimot, forsikrer hun, er hjerteskjærende utrøstelige når de mister sin make.

Således er det også med de

radikale (altså som med negrene, ikke som med aperne!) de føler ingenting ved det. Deres hyl er hykleri, deres forargelse er komediespill, det hele er partipolitikk, propaganda!

Man så det av hakekorsintermezzoet. De visste meget godt at ingen nazilorgansasjon stod bak. Som en radiokommentator fra Bonn sa: Man kunde ikke mistenke disse mennesker for å ville begå politisk selvmord (de er jo fullstendig avmektige for tiden). Ikke desto mindre blev alarmhylet lagt således an at folk måtte tro fiendens bombeflåte var like over hodene på dem. Hykleriet hadde i dette tilfelle verdenshistoriske dimensjoner: Dels skulde Tyskland discrimineres i storpolitikken, dels skulde der gjøres et - man tør nok kalle det desperat - forsøk på å knekke og knuse ikke bare enhver motstand mot, men ethvert forsøk på motsigelse av radikalismen og dens dogmer. Enhver som har en annen mening skal bellegges med interdict og hvad man måtte si eller skrive skal på index. Han skal bli kaldt antisemitt eller nazist, han skal få tungen skåret ut av munden!

Det var uten tvil det mest fantastiske forsøk på global meningsterror vi hittil har sett. For Stalin og Hitler hadde dog reelle maktmidler å sette bak sine trusler mot enhver som uttalte en ufor-

BAK KULISSENE:

OG SLIK KOM KRIGEN - -

I det franske deputertkammer

I Daladiers arbeidsværelse har Herriot, presidenten i deputertkammeret og Jeannenay, senatpresidenten møtt frem. Mellom Daladier og Herriot er det et gammelt motsetningsforhold, begge to er skinnsyke på den annen, og Daladier vet at Churchill allerede har forhandlet med Herriot, som den mann som engang skal styrte ham — men idag har han bruk for ham. På bordet ligger den franske forfatning og den er slått opp på paragraf 9: «Republikkens president kan ikke erklære krig uten forutgående godkjenning av begge kamre». Det er det det dreier seg om — hva skal en gjøre hvis det ikke er flertall i kamret for den krigserklæring som Daladier vil ha? Eller, selv om det er flertall for det, men opposisjonen kommer så kraftig til orde at det vil bli skjebnesvangert for tilliten til de styrende i en krig?

Landets tillit hadde Daladier mistet dengang i februar 1934 efter de blodige sammenstøt på Concordienplass. Ved avtalen i München hadde han vunnet den tilbake, Paris feiret ham som den mann som hadde reddet freden, og da han har vært forsvarsminister i tre år må alle tro at han bare begynner en krig når han er sikker på seiren. Slik tenker mannen i gaten — men hva vil kamret, de deputerte og senatorene si? Daladier vilde helst ha sjaltet dem ut, men så er det denne paragraf 9 i forfatningen! «Meget enkelt», sier Herriot, «vi lager en helt harmløs dagsorden, sier intet om krigserklæring og setter bare på dagsordenen «Militærkreditt».

2. september 1939. Faktisk er de deputerte og senatorene bare innkalt for å bevilge militærkreditt, men hva er dette for et underlig møte — I kamret møter ministerpresident Daladier og hans visepresident Chautemps i høytidelig sort og leser med dyster mine et storartet budskap fra republikkens president, samt en erklæring fra regjeringen, og fra sin høye stade holder Herriot

Ministerpresident Daladier

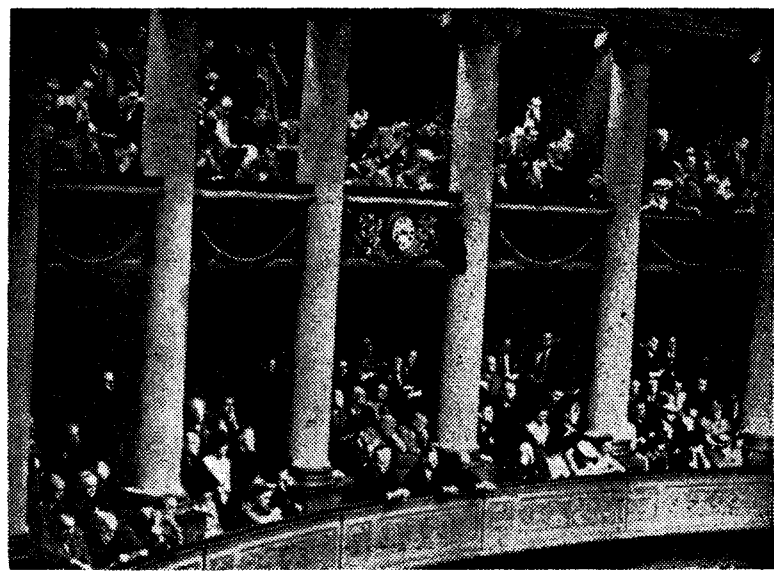
som president for kamret en flammende patriotisk tale —

Blant mindretallet i deputertkammeret hersker det bestyrrelse. «Hva skal dette bety?» spør man opphisset. «På dagsordnen står militærkreditt» og så er oppslaget som for en krigserklæring! Dette er jo ikke riktig!»

Regjeringens representanter taler videre om den krig som «man vil styrte Frankrike ut i», men når de deputerte spør om hvorledes det nå egentlig er med denne kommende krig, så blir de belært av Herriot om at de ikke må gå utenfor dagsordnen «militærkreditt». Den deputerte Bergery er lei av denne komedie. Han ber om ordet. Men Herriot passer på — han vet at denne Bergery er farlig, for han er mot krigen. Han nekter ham ganske enkelt ordet under et intetsigende påskudd. Da møtet allerede nærmer seg sin avslutning, roper Faure fortvilt: «Herr president, er det avgjort at regjeringen vil treffe avgjørelser av den største viktighet uten kamrets tilslutning?!» — «Det er ikke det som behandles!», svarer Herriot.

Det blir avstemning — naturligvis om den militære kreditt — og bare få stemmer mot. Salen tømmer og idet de går ut spør en deputert sin kollega: «Har vi nå egentlig vedtatt en krigserklæring eller ikke?» Leende svarer den deputerte de Kérillis: «Naturligvis, men dere har bare ikke merket det!»

(Neste gang: Krigserklæringen).

Det avgjørende møte i kamret 2. september 1939 da de deputerte gav sin tilslutning til krigserklæringen.

OLAF HOLM:

Eilifsen - Skancke Svart og hvitt i Sør-Afrika

I.

Der foreligger i begge disse tilfeller et klart justismord. Dermed opphører likheten.

II.

Det er Terboven, ikke Quisling, som er Eilifsens morder. Det henger slik sammen:

Som vel nu almindelig kjent var Quisling og Terboven bitre fiender. Den siste var en for tyske interesser meget dyktig og effektiv mann. Da han kom hit våren 1940 lykkedes det ham i løpet av forbausende kort tid å få alle hjul i den norske industri og næringsliv (Jfr. Fortegnelsen over norske medlemmer av Deutsche Handelskammer in Norwegen) til å svinge for fullt for den tyske krigsmaskine, trofast hjulpet av det ydmyke Administrasjonsråd, som han lot nordmennene tro at de hadde fått istand selv i egen interesse. Det tror nok mange av dem ennå — forsøker ihvertfall. Ønsketenkning.

III.

Det gikk ikke lang tid før Terboven forstod hvor han hadde Quisling og at han kunne bli en lei bremse for hans saker. For å bli kvitt ham, forviste han ham i august 1940 til Tyskland. Men, fra dette opphold kom Quisling tilbake med et mandat, som ville føre til at han avsløste Terboven senest 17de mai 1942. Overfor denne strek i regningen erklærte Terboven overfor sine omgivelser, at han skulle sørge for å gjøre Quisling umulig i hans landsmenns øyne. Dette gjennomførte han på forskjellig vis, lærerdeportasjoner til Finmark, Kirkestrid, Telavåg m.v. med så stor dyktighet, at der er nordmenn som den dag idag (ubevisst?) danser etter hans pipe.

IV.

I tilfellet Eilifsen så Terboven atter en anledning til å følge sin plan.

Eilifsen — som var medlem av NS — var politimann og hadde som sådan vegret seg ved å arrestere en ung pike, som var uteblitt til arbeidstjeneste. Det ble i den anledning krevet at politiet skulle være underlagt militær jurisdiksjon. Denne bestemmelse ble gjort tilbakevirkende for Eilifsen. Det skulle være pro forma. Dette siste var Eilifsen underrettet om, og ulykkeligvis fastholdt han sin vegring på det grunnlag. Han ble dømt til døden og ville selvsagt vært benådet, hvis ikke Terboven atter hadde grepet inn, med den bestemmelse at nu var det ikke lenger tale om en proformadom. Terboven visste bedre enn noen annen ut fra sin erfaring, at Quisling alltid søkte

ARMINIUS:

Svart og hvitt i Sør-Afrika

Sovjetsamveldet og Kina tar nye stikk hjem

Bantuene har ikke større moralsk rett til landet enn den hvite befolkning

Den skyldige: Reichskommissar Terboven

å fri landsmenn for følgene av de ting, som de måtte ha «forbrutt» overfor okkupasjonsmakten, uten personsanseelse, og uansett hva de måtte ha gjort, utelukkende på det grunnlag at de var nordmenn og som sådanne etter hans oppfatning av den oppgave han hadde påtatt seg, hadde krav på hans hjelp så langt det overhodet var noen mulighet for å redde dem.

For å hindre en benådning opplyste nu Terboven, at han ville la en rekke fullkommen sakesløse politimenn skyte, hvis ikke kommen over Eilifsen ble eksekvert. Personen Eilifsen var ham selvfølgelig likegyldig. Hva han ønsket var å gjøre Quisling umulig i nordmenns øyne, ellers kunne han ha spart seg denne ulogiske og meningsløse trussel.

Quisling valgte da det minste av to onder. Det gjør noen hver hvor bittert det enn kan være.

V.

Man kan spørre, hva ville skjedd hvis Quisling allikevel på tross av Terboven hadde benådet Eilifsen? Ut fra sitt kjennskap til Terboven gikk

Forts. side 6

En får vel si at det er temmelig fantastisk når Oslo-avisen Verdens Gang redaksjonelt kan prestere dette vrøvl: «Sør-Afrika er i dag et okkupert land, okkupert med vold av fremmede makthavere, som ikke har annet enn bajonettene å støtte seg til». Merker en seg imidlertid alle de besynderlige resolusjoner som vedtas rundt omkring, så får en et forstemmende inntrykk av at det ikke bare er redaksjonen i Verdens Gang som er bunnløst uvitende, men at mangelen på kunnskap om det en uttaler seg om og befatter seg med er temmelig utbredt.

Det er vel ikke stort håp om at de uvitende vil motta noen slags belæring — jevnfør lærerne og «Folk og Land» — men la meg likevel gjøre et forsøk:

I 1957 hadde Sør-Afrika-sambandet et innbyggerantall på 2,957.000 hvite og 11,210.000 ikke-hvite.

Det hvite innslag i befolkningen består hovedsaklig av etterkommere etter tidligere engelske, hollandske, og i mindre utstrekning franske, tyske og andre europeiske kolonister.

Det ikke-hvite innslag består av såkalte «fargede»: asiater (hovedsaklig indere) og bantus eller «svarte». Av bantus er det i Sør-Afrika omtrent 9,460.000. De er ikke, som Verdens Gang og andre synes å tro, landets urinnvånere, men er etterkommere av forskjellige svarte stammer som flyttet fra Ekvatorial-Afrika til den del av Afrika som nå utgjør Sør-Afrika-sambandet omtrent på samme tid som de første hvite kolonister spredte seg nordover fra Kap det gode

håp. Dette forhold er det grunn til å merke seg, fordi det gjør situasjonen helt anderledes enn i de vanlige koloniområder.

La oss da slå fast: Da de første hvite slo seg ned i Kap på 1600-tallet befant de seg i et vidstrakt land, som var praktisk talt ubeboet bortsett fra en håndfull primitive buskmenn og hottentoter, folk som fortsatt lever på stenalderstadiet. De forskjellige bantunasjoner var ennå ikke kommet frem på den sørafrikanske scenen. Både svarte og hvite er således relativt nykomlinger i Sør-Afrika. Ingen av dem har noen moralsk rett til å bli betraktet som de første eiere av landet.

Men det er de hvite som har bygget ut landet og skapt levebrød også for de svarte. Det er de hvite som har sivilisert landet og som har gitt de svarte den anledning til utvikling og skolegang som de nå har. Og i denne forbindelse er det heller ingen grunn til å overse den kjennsgjerning, at de svarte gjennom hele menneskehetens historie har vært uten evne til å skape en egen kultur. Både de hvite, de røde, de gule og araberne har vært bærere av blomstrende kulturer opp gjennom tidene, men ikke så med de svarte.

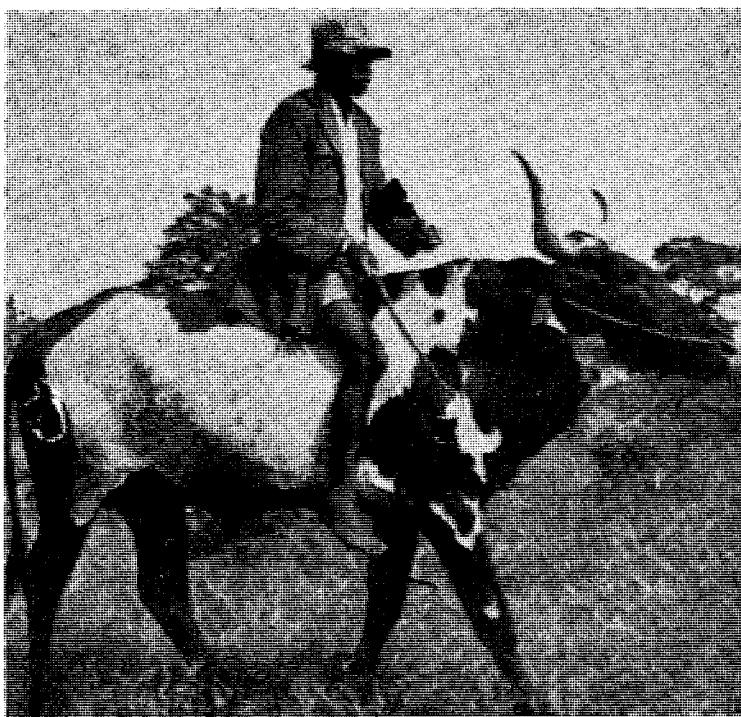
Det er et stort ramaskrik over Norges land og over hele Vesten idag fordi de svarte i Sør-Afrika-sambandet etter sigende blir så styggelig undertrykket både økonomisk og på annen måte. Dette er heller ikke sant når en sammenlikner med negrenes kår i de afrikanske områder som har vært og i stor utstrekning fortsatt blir styrt av de store vestmakter, ikke minst det England som hyler høyt sammen med de andre over negrenes kår i Sør-Afrika-sambandet. Det faktiske for-

hold er at bantubefolkningen i Sør-Afrika-sambandet både økonomisk og sosialt har det bedre enn noen av sine stammefrender i Afrika. Jeg har riktignok ikke noen senere tall enn for 1950/51, men noen særlig forrykning i forholdet er det ganske sikkert ikke. På dette tidspunkt var utgiftene pr. hode til helseholdsvise utdanning og helse- røkt til bantubefolkningen i Sør-Afrika-sambandet (angitt i shilling og pence) 15/9 og 26/11. For endel andre territorier i Afrika var de tilsvarende tall: Nord-Rhodesia 6/9 og 12/5, Kenya 4/— og 5/1, Belgisk Kongo 3/8 og 5/8, Ghana 2/3 og 2/4 og Nigeria 1/8 og 1/2.

La meg supplere disse tall med noen opplysninger: De nåværende utgifter til bantufolkets utvikling og sosiale formål er omkring 30 millioner dollars pr. år. Nesten alt det kommer fra hvite skattebetalere — og det er jo ikke mere enn 3 millioner hvite ialt i Sør-Afrika-sambandet. Denne sosialforsorg inkluderer blinde- og alderspensjon for bantus, noe som er innført i Sør-Afrika-sambandet for alle andre afrikanske territorier.

På bakgrunn av disse kjennsgjerninger vet en nesten ikke om en skal gråte eller le når en leser i en re-

(Forts. s. 7).

Det svarte Afrika

— Et pussig sammentreff. Mine foreldre stammer også fra Afrika

La dem skrike! Eilifsen - Skancke

(Forts. fra s. 4).

delaktig mening om bolsjevismen eller nazismen, men her løp man utelukkende an på basunerne.

Jeg tror ikke at det nye Jerikos murer faller for denne taktikk, den kommer snarere, som den gamle overrabiner Goldstein sier, til å gi et forførdelig tilbakeslag. Men faktum er at stadens murer har slått svære sprekker. Når man så hvordan den såkaldt konservative presse her i landet (som overalt ellers naturligvis) servilt og sentimentalt savlende jumpet og jattet med i dette likeså frekke som forlorne agitacionsopptog da så man en verden for sig som ikke lenger har noen grund til å dele sig opp i partier. Tiden til den store samling bør være inne. Det berømmelige fellesprogram fra frigjøringsdager må være modent for gjennomføring, nu da frigjøringen fra den forførdelige nazismen er så langt fremskreden at ingen har eller kan ha noen avviklende mening mere. I den unge Lars Roar Langslet har gamle og unge høiremenn en håpefull fører til den konservative politikks endelige gravleggelse. Det er virkelig også på tide å få dette kadaver i jorden.

Det annet eksempel vi nylig har hatt på denne hylets strategi er mottagelsen av Moralsk Opprustnings pjece «Ideologi og sameksistens». Fra øst til vest og fra syd til nord runget over den ganske kløde som fra én mund et myldrende anathema over dette formastelige forsøk på for alvor å bekjempe kommunismen! Det var ikke meningen.

Man kan nok tale om undertrykkelse av det frie ord i Sovjetstatene, gi Nobelprisen til Pasternak, la gymnasiaster og studenter vedta puerile resolusjoner mot overgrepene i Ungarn (hvor man meget vel vet at de fengslede og henrettede også er eller var kommunister), man kan skildre ensretningen i Kina å la Orwell osv., osv. Men blir det tale om å forsvare sig mot denne kommunisme, enten med våben eller med ordets og overbevisningens makt, da — ja, da males verdens undergang på husveggen og en flokk naive idealister blir gjort til Helvedes fortropp.

Det var en fantastisk komedie, sikkert den mest groteske som er gått over disse bredder, hvor her i landet en Ragnar Vold (med medfødt talent forresten) agerer Dumpepeter og Anton Beinset (med mindre talent) draugen på hvelvet. På voksne mennesker måtte den gjøre

et endnu mere amatørmessig inntrykk enn de stykker av lignende art MO har ladt oppføre hist og her, og som sikkerlig har vært gysselige de også, men som dog fikk kritikk. Denne gikk i folk! Her så man ikke de flirende augurjes bak maskerne, man satt med foldede hender og anskuet en utvalgt skare av menneskelighetens forkjempere. Litet ante de opptredende at der nede i salen også satt dem som for alvor, og ikke bare av fascistiske eller nazistiske mindreværdsformemmelser, spurte sig selv: Er der noen grund til at atombomben ikke skulde falle dér?

Og de som tenkte slik, de hadde (og det visste de) sitt motstykke der oppe på scenen og i den frenetisk klappende forsamling. Atombomben ble skapt for å knuse nazismen. Det lykkedes også — i første omgang. Men da det blev tale om å bruke den mot kommunismen da fikk først videnskapen (med en Nils Bohr i spissen) kolde føtter, og da situasjonen gikk opp for folkets førere rundt omkring sattes sirenerne igang. Vi husker den agitativ mot atombomben og mot atombombeforsøkene som i flere år raste gjennom pressen, gjennom litteraturen og gjennom radioen med dens sinnsvake overdrivelser om så og så mange hundretusen forkrøplede fostre hvert år på grund av «strontium»-nedfallet, om halve menneskelighetens utslettelse i en krig, ja om selve jordklodens pulverisering! Det var alt sammen fordi der var tale om å bruke atombomben mot kommunismen. Der var nemlig ingen fra radikalt hold som sa at den første betingelse for fred og avveining måtte være at man kunde stole på Russland og at også Russland måtte gå med på en effektiv kontroll. Og hadde nazismen igjen reist hodet, og hadde Tyskland igjen stått fullt rustet under en ny Hitler da hadde ikke en røst på noen side av Atlanteren hevet sig mot å bruke atombomben og gjøre Tyskland til et krater midt i Europa!

Er dette klart?

Således er verdenssituasjonen idag. Den er uomtvistelig og entydig, og den er ikke til å komme forbi. Det er dø eller drepe. Du får velge. Det du ikke kan velge er både livet og din frihet. Din menneskelighet må du gi avkall på enten du vil bo i Humania, i Bolsjeviken eller i Nazien; og alle tre steder er du nu, efter de siste dages begivenheter klar over at det du mener får du ikke lov til å si høyt. Ytringsfriheten er

avskaffet overalt, og med like stor effektivitet i demokratene som i diktaturene. Kampen om verdensopinionen er den egentlige kamp nu (inntil våbnene igjen talar), og den kan du som enkeltmann, som outsider, ikke mere delta i. Inn i rekkene med dig, eller til!

Nu skal vi se hvordan det går mig efter denne artikkel. Jeg er klar over at jeg kan risikere en stortingsdebatt om min kunstnerlønn, den er ikke vedtatt enda.

Det tredje verdenshyl jeg nu kunde reflektere litt over er balladen om Josef Strauss' sancopanzaske ritt over Pyreneerne til fetter Franco for å forhandle om øvelsesbaser. Den ble også satt opp i diskanten og til et så overdøvende kor at folkeskogene duvet over hele Europa. Men den var oppriktig talt så latterlig at jeg må si jeg finner det nesten under min verdighet som skribent (og især som kunstner!) å beskjeftige mig med den. Når jeg i Information leser at kommunisten Axel Larsen fremtrier i Rigsdagen med følgende spørsmål til utenriksministeren: «Vil regeringen gjøre indsigelse mod den vesttyske forbundsregerings planer om å skaffe sig spanske baser?», og når jeg videre informeres om at «Udenrigsministeren vil svare, at meddelelserne om de tysk-spanske forhandlinger har vakt ubehagelige minder til live», men man vil innskrenke sig til å la den danske representant i NATO-rådet uttale ønske om at lignende forhandlinger i fremtiden ikke blir ført uten sanktion av NATO — ja, da synes jeg nok verden burde revne av grin (på dansk). Men jeg er viss på at den vil forholde sig gravalvorlig, også de to enstemte barnebasuner som til fullkommenhet dekker døgnet her på bjerget — «Aftenposten» og «Morgenbladet».

Jeg er klar over at jeg med min paradoxale innstilling: å ville ha min egen mening og ha lov til å uttale denne mening, taler for døve ører. Hos det siste av de nevnte tidens talerør kunde jeg dog kanskje påregne en smule oppmerksomhet når jeg nu vender mig til det lokalt norske eksempel på anvendelse av hylemetoden: pressekampagnen mot Libertas. Også den forresten drevet med nesten like stor energi fra høire som fra venstre side!

Tenk at en flokk mennesker med litt flere penger enn andre (mange Libertasfolk er fattigfolk ved siden av en Lomurer) tillater sig å samles til forsvar for sine økonom-

iske interesser, som de ser truet fra alle hold! Hvilken frekthet, hvilket kapitalistisk overmot! Og at de ikke først har underrettet «Arbeiderbladet» og «Dagbladet» om det, så at de stakkars venstreorienterte journalister må støve som bikkjer med tungen ut av halsen for å få vite hvor mange de er og hvilke summer de legger ut til dette skammelige snikløp mot demokratiet og den hellige slusk, hvis organisation er den eneste der bør ha anledning til å bruke penger i en valgkamp! (At Venstre driver sin valgkamp med bare radikalt mundsvær vet vi jo, men resultatet er jo også dærfetter). Ja, det er forførdelig. Her må skrikes opp! Og der blir skreket opp.

A, dette utrolige hykleri, at politikk ikke må ha noe med penger å gjøre, når alt dreier sig om penger!

Aldrig har jeg sett noe feigere enn borgerpressens holdning til dette det aller frekkeste og aller mest hykkeliske propagandafelttog som noensinne er gått av stabelen her i landet. Til og med «Farmand» har gang på gang beklaget at Libertas ikke fra begynnelsen av «la kortene på bordet». Skal vi virkelig i demokratiets navn invitere innbruddstyvene med en lapp på døren om at «nøkkelen ligger under dørmatten»? —

A gi en lov tilbakevirkende kraft og på det grunnlag begå et overlagt justismord er ikke forekommet tidligere i historisk tid i Norge.

(Forts. fra side 5)

VII.

Men her ble der sådd et frø, som viste seg å ha en uhyggelig spirekraft. Her står man overfor «Retts»kilden til «retts»oppgjørets vilkårligheter. Ingen vil kjennes ved farskapet, men det står ikke destomindre ved makt og hver eneste justisminister etter Cappelen har latt det skure. Nu ja, ettermålet blir deretter.

*

I Skanckesaken er forholdet følgende:

Der forelå ved behandling av benådning det motsatte av en trussel. Den stadig påberopte «folkets naturlige rettsfølelse» hadde manifestert seg i en vektig søknad om benådning. Nu hadde man ikke bruk for den.

Det er kongen som alene etter grunnloven har rett til benådning. Han lot retten gå over til statsrådets medlemmer, som seg imellom ved flertallsbeslutning forkastet søknaden. På dette punkt kan der ikke påberopes en sedvanerettslig endring i Grunnloven. Begge deler er brudd på denne.

Man kjenner et tilsvarende tilfelle fra historien. Den som dengang hadde benådningsretten skjøv den fra seg med de ord:

«Jeg toer mine hender».

Olaf Holm.

Skal der ikke være måte på demokrati?

Får jeg lov til å gi allverden et godt råd med håp om at iallfall Libertasfolkene vil lytte til det (det er egentlig for dem denne artikkel er skrevet): La dem skrike! La dem hyle, la dem brøle, la dem larme med løgnens klapptre, la dem sette alle bakvaskelsens trommer i gang, la dem møte opp med en hykleriets pipekonsert på hvert gatehjørne — hvis dere legger det døve øret til og ganske rolig fortsetter med arbeidet som om ingenting var hendt så vil spektaklet snart gi sig. — Som det gjorde nu da MO plutselig — sin taktikk tro — nektet å diskutere og ganske enkelt tidde stille og fortsatte sitt værk.

Denslags folk er farlige i våre dager, hvor som sagt kampen står om verdensopinionen, farligere enn kristenmennene med sitt tomme kors omvirret av humanistiske papirroser. MO-folkene vil sannsynligvis en tid være de eneste kommunisterne har å frykte. Men derefter vil det være nazistene.

I begge tilfelle har altså radikalismen-kommunismen hatt rett i sin instinktmessige reaktion og all grund til å la krigstrommerne gå fra ende til ende på kontinentene.

Men det er en annen historie.

SVART OG HVITT

(Forts. fra side 5)

solusjon fra Nordisk Sosialt-Liberal Ungdomsråd at en i Sør-Afrika-sambandet «nekter den fargede befolkning utdannelse» og at Ungdomsrådet krever at bantuenes skal få «menneskeverdige levevilkår».

Utgiftene pr. hode for bantutdannelse er som nevnt ovenfor adskillig høyere i Sør-Afrika-sambandet enn i de andre afrikanske territorier og siden loven om bantutdannelse trådte i kraft i 1955 har antall bantubarn i skolene steget fra 950.000 til 1.200.000. Ved de fire universitetene i de britiske kolonier i Afrika, med en folkemengde på 58 millioner fantes det i året 1952 tilsammen 1600 studenter. År 1954 hadde de fem universiteter som var ansvarlige for de ikke-hvites høyere utdannelse i Sør-Afrika-sambandet (vel 11 millioner) 2.300 ikke-hvite studenter.

Jeg har når det gjelder bantubefolkningens inntekter heller ikke noen tall fra den aller siste tid, men i år 1949/50 var bantuenes inntekt i Sør-Afrika pr. hode 2,4 ganger så høy som i Sør-Rhodesia og Kongo og 4 ganger så høy som i Kenya. Disse bedre økonomiske muligheter har da også gjort at hundretusener av innfødte fra andre afrikanske områder har flyttet til Sør-Afrika.

*

Men hva er det så det hele gjelder når det plutselig over den ganske verden er blitt et ramaskrik over forhold som er langt bedre enn rundt omkring i andre afrikanske områder og når det gjelder begivenheter som bare er en blek avglans av det som for ikke så svært lenge siden hendte f. eks. i det britiske Kenya? Hvorfor har akkurat den internasjonale fagbevegelse gått i spissen med boikott av sør-afrikanske varer?

Er det i det hele tatt ikke nettopp denne ubetingede støtte fra Vestens land som har fremmet urolighetene i Sør-Afrika, og er det altså ikke når alt kommer til alt disse som er så bekymret for blodsutgydelsene i Afrika som bærer hovedskylden for dem?

La oss da holde den kjennsgjerning for øynene, at efter at det kommunistiske parti i Sør-Afrika-sambandet ble forbudt har de røde verdensmakter måttet se seg om efter andre utveier til å fremme den revolusjonære virksomhet blandt de svarte afrikanere som er avmerket på Moskvass og Pekings kjøreplan mot verdensrevolusjonen. Derfor går en omveien om fagbevegelsen i de vestlige land, hvor det overalt sitter hardkokte kommunist-

er og hvor sosialdemokratene lar seg drive med på alle slags tåpeligheter. Og så har da fagbevegelsen sammen med alle slags kommunistiske dekkorganisasjoner fått den oppgave å drive de svarte i Sør-Afrika videre på den skjebnesvangre vei de er slått inn på.

Intet normalt menneske kan ha undgått å legge merke til Sovjets (og Kinas) manøvrer overalt i Afrika og Asia. En merker Sovjets hånd i de arabiske stater, hvor de røde meget behendig spiller på motsetningen mellom Israel og araberstatene. Det er ellers i den forbindelse fantastisk å tenke på at Vestens land ikke har en tåre tilovers for den million arabere som er fratatt sine eiendommer og drevet bort fra Palestina, mens de er fulle av gråt over bantuenes i Sør-Afrika. Slikt kalte man i gamle dage blankt hykleri.

Det er Moskvass spill som nå drives i Sør-Afrika-sambandet og det dreier seg naturligvis ikke om bantunegrenes kår. Det gjelder å få opphevet «raseskillet» for at den svarte befolkning derved skal kunne overvelde den hvite og drive den bort fra det land deres fedre har kolonisert og bygget opp. At en slik utvikling bare vil tjene Sovjets interesser og være et ledd i de rødes plan for nedkjempelse av den vestlige verden, må være åpenbart. Fagbevegelsen og alle de andre resolusjonsmakere i den vestlige verden opptre bare som håndlangere for den sovjetiske verdensrevolusjon enten de nå forstår det eller ikke.

Negrene i Sør-Afrika-sambandet har ikke borgerlige rettigheter som de hvite, heter det. Naturligvis ikke, fordi den store masse i utvikling ikke står på et sivilisasjonsnivå som gjør det tilrådelig. Men hvorledes er det så i det belgisk Kongo som fra 1. juli blir en selvstendig stat? Jo, der har de hvite allerede fått den første bebudelse om hva der skal skje. Ved fremtidige valg har hvite ikke stemmerett.

*

Regjeringens apartheidpolitikk går som kjent ut på å dele landet mellom de hvite og de svarte ved opprettelse av egne selvstendige negerområder. Blandt annet er det veldige Betchuanaland reservert for et slikt negerland. Gjennom storstilte vanningsanlegg og andre kulturarbeider vil det her kunne skapes et rikt jordbruksland som kan gi det hjemløse og jordløse negerproletariat i Sør-afrikas industridistrikt en trygget fremtid.

Det er i denne forbindelse interessant å notere seg hvem

som står bak motstanden mot denne politikk: det er de samme krefter som også dirigerer verdenspressen, nemlig storfinansens med dens foreninger og utløpere i hele den vestlige verden — bortsett naturligvis fra kommunistene som vil fiske i rørt vann. For det glemmer de herrer bekymrede pressemenn i Norge og andre steder å fortelle, at apartheidpolitikken gjennomført også vil gjøre ende på utbyttingen av negrenes arbeidskraft. Den tar sikte på etterhvert å overføre negrene til negerområdene og å erstatte negrenes billige arbeidskraft litt efter litt med normalt betalte hvite arbeidere fra Europa. Det er nettopp dette som finanshalene med deres hjelpere rundt omkring i vestens presse ikke liker. For negrene vilde naturligvis den apartheidpolitikk bli til udelt velsignelse, og da vilde negerlederne få sin sjanse til å bevare negrenes egen kultur i stedet for at de nå efterligner den hvite sivilisasjon som hittil bare har vært deres ulykke.

Dette forhold endres ikke ved at en stor del av negrene ikke synes å forstå sitt eget beste, men ligger under for den behendige kombinerte kommunistiske og kapitalistiske propaganda og for alle «sympatierklæringer» fra Vestens tåpelige land. Størparten av disse negre er analfabeter og mange av dem halv- eller helville, slik at de er et lett bytte for ansvarsløse demagoger.

*

Ett er iallfall sikkert, at hvor meget en enn må beklage de blodige sammenstøt som har funnet sted i Sør-Afrika-sambandet, så er det løsningen av Afrika-problemet mere enn løsningen av Asia-problemet som hele den vestlige verdens — og i første rekke da naturligvis Europas — skjebne avhenger av. Det er et gammelt ord som sier at den som behersker Afrika behersker verden, og idag har den kommunistiske infiltrasjon i Afrika nådd et katastrofalt omfang. På den eurafrikanske kongress i Rom nylig deltok der da også 2 sovjettrussere.

Det finnes bare én utvei av dagens fortvilede situasjon: adskilte egne stater for den svarte og for den hvite befolkning. Hvis en ikke går den vei, så er den hvites rolle i Afrika meget snart utspilt. Imidlertid har Sovjet som nevnt ingen interesse av noen slik løsning. Dets interesser er å fordrive vest-europeerne og amerikanerne fra Afrika som «hvite» og i disse planer får de støtte av dem som arrangerer boikott av sør-afrikanske varer og

Besøk hos Sverre Sundby

(Forts. fra s. 2).

Dette NS-medlemmers solidariske erstatningsansvar for ledelsens eventuelle skadevoldende handlinger er jo betegnet som ikke hjemlet i norsk rett av 3 høyesterettsdommere og 3 juridiske professorer, om ikke flere. Når det gikk så hårdt ut over Sundby skyldtes det at man fant noe å ta i form av bankinnskudd eller som det står i herredsrettens dom: «Det store bankinnskudd skyldtes at tiltalte ved krigsutbruddet hadde 538 slaktegriser og 106 okser, som i løpet av det første året alle måtte slaktes uten at det var mulig for kraftforsituasjonen å gå igang med ny besetning».

I Høyesterett voterte også den fra okkupasjonen kjente jurist, dommer Ba hr for å

som lager resolusjoner i øst og vest og driver bantuenes frem til nye overgrep, som igjen utløser nye blodbad.

«Folk og Land» har alltid tatt avstand fra den gamle kolonipolitikk og det er naturligvis en riktig linje, om ikke for annet, så fordi den er et passert stadium. Verdenskrigen slo de gamle kolonimakter i stumper og stykker. Men dette at en er motstander av kolonial utbytting, betyr naturligvis ikke at de hvite skal fratas sine rettigheter i Afrika til fordel for en halvsivilisert negerbefolkning, mens en samtidig åpner portene til de vestlige land på vidt gap for afrikanske negre og gir dem fulle borgerretter.

Om det er ingen grunn til i den vanskelige overgangstid verden nå er inne i å skråle opp om grusomme forbrytelser mot den fargete befolkning i en stat som har gjort mere for denne befolkning enn noen av de andre, og som når det gjelder politiets bruk av våpen mot opprørske masser bare følger eksemplet fra andre makter, ikke minst i den kommunistiske verden, hvor forferdelsen over «blodbadet i Sør-Afrika» er stor og høyrøstet.

Om rett skal også være rett: Det var ikke sån ganske uten videre at de 25 hvite politifolk i reneste selvforsvar åpnet ild mot den opprørske svarte masse på 12—15 000 som forsøkte å storme politistasjonen. Ingen kan vel tenke dem i det når det kort tid i forveien hendte at noen politifolk i Durban, som var for sene til å bruke våpen ble stenet ihjel og derefter revet i filler av de oppagitterte svarte. I ethvert land i verden vilde politiet ha opptrådt likedan uten at noen hadde sagt et vondt ord.

Men beklagelig er det naturligvis for hele den vestlige verden at de hvites pre-

legge Erstatningsdirektoratets syn og utmåling av erstatningen til grunn, dog med fradrag av kr. 25.000.—. Den som tvers igjennom inhabil av Jon Skeie offentlig stemplede dommer Schjelderup, stemte sin vane tro for den strammeste løsning, og med en utelukkende politisk — ikke juridisk begrunnelse.

*

Har du en eneste gang sunget ut med din mening om disse ting?

Efter at alt var oppgjort var jeg i Det Norske Travelskap for å hente avlsbidrag for min traverhoppe Silvri. De sa jeg kunde ikke få fordi jeg hadde vært medlem av NS. Men da sang jeg ut så alle kontordørene åpnet seg ut til det kontoret jeg var på:

Her har F r e t h e i m holdt Travelskapet under armene og i gang under hele okkupasjonen. Dette er altså takken. Dette er råtten fremgangsmåte av Travelskapet!

*

Sverre Sundby sier tilslutt noen gode ord om tidligere statsråd Jon Sundby - en god mann for bøndene. Han drev igjennom alt han gikk inn for. Bondelagets formann, Halvor Eika er en kar med stort driv i, sier Sundby.

Urokket utfører Sverre Sundby sine fulle dagsverk. Ingen annen jordisk dom går utenpå hans sambygdingers, at Sverre Sundby har holdt mer enn målene som bonde og som menneske. Intet har mer kompromittert norsk rettsvesen på landsbygden en «rettsoppgjørets» dom over eieren og brukeren av Bjørke i Vormsund, og titusener andre rotekte bønder.

A. L.

Bergs Assuransebyrå

ALT I FORSIKRING

Arbiensgt. 1 — 44 49 94

Oslo Stigefabrikk

Inneh. ALF T. LUNDE,

Mosseveien 8, Oslo

Tlf. 68 88 17, priv. 67 07 79

Skyvestiger oljet m/ cadmerte beslag. Takstiger av jern, malertrapper og heisbare loftstrapper.

stisje ødelegges på denne måte og at Sovjetsamveldet får verdifullt agitasjonsmateriale, fordi de som vakt burde være i de vestlige land hisser opp innfødte til opp-tøyer og hat mot hele den hvite verden.

Arminius.

Krigshistorikerne og invasjonen -

(Forts. fra s. 1)

I «Norges Krig», bind I, s. 316, er anført at det ble forsøkt å sende et direktiv herom via Sverige, etter at HOK var blitt oppmerksom på 1. Divisjons isolerte stilling. Hvorfor ikke umiddelbart etter mobiliseringen?

Det bør for øvrig på grunn av sakens betydning redegjøres nærmere for når og hvordan dette direktiv ble forsøkt sendt gjennom Sverige samt for grunnen til at det ikke ble forsøkt sendt direkte, f. eks. pr. kurer, og på et tidligere tidspunkt.. Denne høyviktige ordresak er det av interesse å få oppklart bl. a. på grunn av følgende saksfremstilling fra sjefen for 1ste Divisjon overfor undertegnede, gjengitt etter dagbok:

«Generalmajor Erichsen oppsøkte meg i dag og beklaget seg over å ha vært utsatt for et bakholdsangrep fra selveste general Ruge. Generalmajoren hadde vært i Oberko for å hilse på general Falkenhorst, som til hans overraskelse innledet konversasjonen med å si at han gjerne ville vite hvorfor generalen ikke hadde etterkommet general Ruges ordre om å rykke nordover for å slutte seg til de derværende norske tropper.

Det viste seg at general Falkenhorst hadde lest en redegjørelse for nøytralitetsforsvaret, forfattet av general Ruge.

Generalmajor Erichsen opplyste at han ved anledningen hadde fremholdt ettertrykkelig for general Falkenhorst at han aldri hadde mottatt noen sådan ordre, og at det etter hans kjennskap til det som var passert var utelukket at ordre av sådant innhold overhodet var utfordret ved den norske overkommando.

Etter denne konferanse hadde general Erichsen oppsøkt general Ruge, som overfor ham hadde forklart at vedkommende redegjørelse var private optegnelser beregnet bare på hans nærmeste familie, men hadde vært utlånt til en offiser ved Oberko mot løfte om konfidensiell behandling. Generalen kunne imidlertid ikke benekte at anførselen om den angivelige ordre var som referert.

General Erichsen tilføyet at han hadde fått kjennskap til at general Ruge senere hadde henvendt seg til general Falkenhorst og protestert mot indiskresjonen. Herunder skulle han ha uttalt seg på ærekrenkende vis om de tyske offiserers syn på forpliktelse på æresord kontra norsk tilsvarende syn, noe som visstnok hadde foranlediget en skarp replikk fra general Falkenhorst.»

Jeg har tilskrevet general Ruge om dette, med utskrift av dagboken. I svarbrev 18/8-59 har generalen henvist meg til Den krigshistoriske Avdeling.

4. Av særlig interesse vil det være å få en fyldestgjørende saklig redegjørelse for en rekke forhold i forbindelse med kapitulasjonen.

En vurdering av styrkefor-

holdet og situasjonen etter den fransk-engelske tilbaketrekning vil vel komme i forbindelse med beretningen om kampene ved Narvik. Her må man da vente redegjort for hvorfor det overhode ble kapitulert, når det ikke forelå anvisning herom fra forsvarsministeren (som hadde gitt direktiv om demobilisering), og det dessuten angivelig var hensikten å fortsette krigføringen, jfr. general Ruges vitneprov i Skancke-saken. Har regjeringen forandret forsvarsministerens direktiv?

Hvorfor ble ikke generalmajor Fleischers idé om å overføre personell og materiell til Sverige og Finnland tiltrådt av den norske overkommando? Jfr. brosjyren, side 18, note 3.

Var overkommandoen ubekjent med at den hadde full folkerettslig adgang til å oppløse hæren, dimettere personellet og ev. ødelegge alt krigsmateriell? Jfr. brosjyren, side 19, øverst.

Hvilken begrunnelse kan gis for de innrømmelser som er gjort i kapitulasjonsavtalens §§ 3, 5, 6 og 8, bl. a. vedrørende opparbeidelse av flyplassene Bardufoss og Skånland? Jfr. min brosjyre side 56 og 57 med anmerkning.

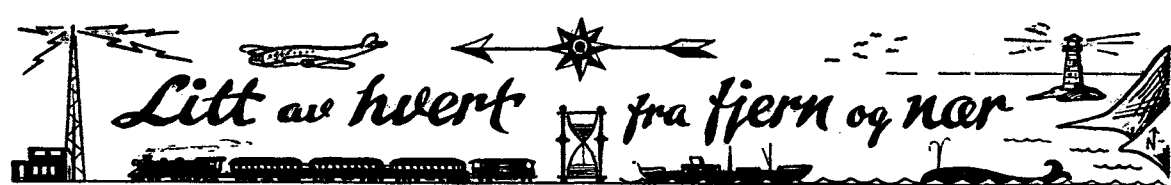
5. Generalløytnant Ruge bør gis anledning til særskilt redegjørelse for hvordan hans forklaring angående hensikten om fortsatt statlig krigføring stemmer med hans frivillige krigsfangenskap (jfr. brosjyrens side 20, note 1) og med hans anvisning til offiserene om å forplikte seg på æresord til passivitet for varigheten av Tysklands krig.

Ennvidere og særlig om hvordan denne hensikt stemmer med hans forslag av 24/6 1940 (jfr. brosjyrens s. 13, note 1) til norsk-tysk militært samvirke i Nord-Norge med sikte på en permanent ordning (jfr. brosjyrens s. 13-4, note 1), bl. a. med adgang til fortsatt opptjening av militær tjenesteanseennitet for norske befalingsmenn.

Det er et så åpenbart motsetningsforhold mellom denne kjensgjerning og generalløytnant Ruges vitneprov i Skancke-saken, at man uten nærmere forklaring om sammenhengen vil måtte tro at generalen er kommet i skade for å ha avgitt et opportunistisk prov, diktet av ønske om å støtte det syn de politiske maktbavere gjorde gjeldende men i strid med sannheten.

Det ligger nær å anta at det er dette forhold som senere har tyngt generalens samvittighet, men som han ifølge egen erklæring vil ta med seg i graven. Det er neppe mulighet for feilslutning om det her nevnte motsetningsforhold, hvis generalen ikke har særdeles overraskende nye opplysninger å føye til det som hittil er kjent.

Hvis det her foreligger kamuflering av sannheten, vil dette måtte karakteriseres som umoralsk — endog i høyeste grad —, fordi saksforholdet har fundamental betydning for det

RØRENDE

Forleden var det 15 år siden Ungarn ble «frigjort» av de røde. Selv feiret ungarene denne «frigjøring» med de blodige begivenheter i 1956 da sovjetpanservogner meiet ned de befrie. Men Norge deltar likevel i feiringen av «frigjøringen». Det ble i dagens anledning gitt en mottagelse i den ungarske legasjon og herom beretter befrielssorganet «Friheten»: «Til stede ved mottagelsen var bl. a. utenriksminister Lange og en rekke representanter for det politiske og kulturelle liv i Norge, sammen med representanter for det diplomatiske korps». Kommunistene møtte formodentlig opp etterpå til en privat tilstelning hvor de forsamlende fikk seg en god glis.

*

KANSKJE BEDRE LÆRERE KUNNE HJELPE?

Stortinget diskuterte før påske også ungdomskriminaliteten og hva en kan gjøre for å motvirke den. Vi foreslår at en sørger for å gi lærerne bedre utdanning og bedre betingelser for å fylle sin ansvarsfulle oppgave. At de har spilt fallitt hittil er iallfall åpenbart.

*

NYDELIG OVERLÆRER!

Overlærer Anna Vadla ved Høyden skole, Moss har levert det pene blad Aftenposten en protest mot at en mæcen har betenkt skolen med et abonnement på «Folk og Land». Og lærerinnen Anna hever pekestokken og uttaler dannet og pent: «Vi vil protestere og la det bli offentlig

~~~~~

stedfunne «retts»oppgjør, hvis sammenhengen er den som kjensgjerningene og logisk tenkning i forening må føre til. Det kan i hvert fall ikke antas å være riktig at sannheten kan lede til misforståelser, som anført av generalen. Tvert om, er det naturlig å tro. At den kan skape misstemning på skyldbevisst hold er en annen sak.

Under henvisning til det anførte henstilles til Den krigshistoriske Avdeling å foranledige generalløytnant Ruge til å forklare uten forbehold alt som i sannhetens interesse bør sies om dette, så sakesløse personer ikke må lide til fordel for generalens nasjonale prestisje og maktbavernes angivelige dristige fremtidsplaner på et tidspunkt da alt var preget av kaos, motløshet og flukt. Jfr. brosjyrens s. 24, note 1.

Kronprinsens tilbud om å bli i Norge var et lyspunkt i denne atmosfære av sammenbrudd, og også meget illustrerende m.h.t. situasjonsbedømmelsen og fremtidsvuen på høyeste hold, jfr. brosjyrens s. 17, B.

kjent at vi tar avstand fra slikt griseri. Bladets mentalitet minner oss i uhyggelig grad om dengang vårt land og folk ble forrådt av sine egne». Når det gjelder dette med svineri, må vi selvsagt bøye oss for autoriteten, for «frøken» sier vel som Dagbladet at det eneste det har fått til å lønne seg er griseriet. Men ellers medvirker vi altså på denne måte til at Anna Vadla i Moss skal få publisitet for sine heroiske uttalelser. På lignende smakfulle måte uttaler forøvrig lærerpersonalet på Ila skole i Oslo seg. Gud vet hvem som har ansvaret for utdannelsen av våre lærere og lærerinner!

MERE HØVISK

Oslo Lærerinnelag og Oslo Lærerlag går naturligvis også med på ferden, men de uttaler seg iallfall i noe mere høviske former enn de foran nevnte kolleger. De synes vår artikkel om læreraksjonen i 1942 «ikke bare er en hån mot de norske lærere som tok kampen opp under krigen, men er en hån mot hele samfundet, særlig når det sees på bakgrunn av de nynazistiske tendenser som vokser fram i tiden». Akja!

*

SUDETENLAND

Det sosialdemokratiske medlem av Bundestag og president i forbundet for bortdrevne sudetyskere har på et møte uttalt at det mest fornuftige geografisk sett må være at Sudetområdene blir innlemmet i Tyskland. Samferdselsminister Seeböhm uttalte på sin side at han ikke trodde at toppmøtet mellom øst og vest vilde anerkjenne sudetyskernes selvbestemmelsesrett. Nei, det skal disse Bonn-politikere få oss til å tro! På den annen side ble det opplyst at sudetyskerne vil sende en observatør-delegasjon til toppmøtet i Paris — hva de nå mener med det.

*

F Y !

VG fant som kjent i rekla-

~~~~~

TANNINNSETNING

Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lademoen kirke - Voldsminde

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 43 33

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

Arkitekt

HUSTAD

Bærumsv. 5, Ø. Ullern
Telefon 55 61 29 - Oslo

meøyemed på å foreslå at en skulde flagge på halv stang for sammenstøtet mellom negrene og politiet i Sør-Afrika og det var ikke mange naturligvis som offentlig turde ta avstand fra dette anstaltmakeri i en verden hvor mord og drap og overfall på anderledes tenkende er det store kjennetegn i nydemokratisk regi. Imidlertid gikk det ikke så bra med selve flaggheisningen og i «Friheten», som vil flagge for negrene mens de forsvarer mordene på ungarene, er en forarget innsender ute og beklager seg over at ikke en kjeft flagget i Høyanger trass i oppfordring i «Sogns Folkeblad». Ikke flagget den arbeiderpartistyrte kommune, ikke Folkets Hus, ikke bedehuset og ikke ungdomslaget. Fy!

*

UNGDOMMEN OG 9. APRIL

Både Morgenbladet og Aftenposten har løpt rundt og spurt ungdommen om hva 9. april betyr. Praktisk talt ingen visste noe. Den store lærebokforfatter Bernhard Stokke, skjønner ikke riktig dette at all hans sannhetskjerlige belæring har gått de unge hus forbi. Det hjelper heller ikke at avisene stadig omtaler disse ting, sier overlæreren, for ungdommen leser stort sett ikke aviser. Formodentlig har den samme misstro til avisene som til sine lærere. Det siste er jo iallfall forståelig når en ser det sprogbruk lærerpersonalet ved en rekke skoler gjør bruk av i sine protester mot «Folk og Land». Vi har ellers notert oss denne lille pussighet i Aftenpostens beretning om sine samtaler med de unge: «Mannlig russ av året, Aars og Voss, 18½ år, reallinjen — — — trodde en «Jøssing» var en som var med på «Altmark»-affæren». Så blind høne finner også et korn!

FOKLog LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo

Telefon 37 76 96

Boks 3214

Abonnementspriser:

Kr. 25,- pr. år, kr. 12,50 pr. halvår. Sverige og Danmark: kr. 29,- pr. år, kr. 14,50 pr. halvår. Utlandet forøvrig: kr. 33,- pr. år, kr. 16,50 pr. halvår. I nøytralt omslag kr. 35,- pr. år, kr. 17,50 pr. halvår.

Løssalg 65 øre

Annonsepris:

32 øre pr. millimeter

over en spalte.

Bruk postgiro nr. 16450.

Utgiver A/L Folk og Land

Sambandstrykkeriet

Oslo